

แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

Guidelines for Social Skills Development of Mattayomsueksa 6 Students under the
Secondary Education Service Area Office 10 in Samut Songkhram Province

ภาณุมาศ หอมบุญยงค์*

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*

Panumas Homboonyong*

Graduate Student of Master Degree of Education, Development Education,

Faculty of Education, Silpakorn University*

Corresponding author E-mail: panumas_h@hotmail.com

(Received: June 01, 2020; Revised: June 15, 2020; Accepted: June 23, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) เปรียบเทียบทักษะทางสังคมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทักษะทางสังคมและปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 โรงเรียน รวม 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .947 2) แนวคำถามประกอบการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบหลายขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงครามอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบระดับทักษะทางสังคมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีทักษะทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตามเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อวัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา การอยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยภายในตนเอง ปัจจัยจากโรงเรียน ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการทำนายทักษะทางสังคมได้ร้อยละ 65.40 และ 4) แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมตามบทบาทของบุคคลทั้ง 5 กลุ่ม ประกอบไปด้วย บทบาทของนักเรียนหรือปัจเจกภายในตนเอง นักเรียนต้องมีความพึงพอใจในการพัฒนาตนเอง และต้องตั้งเป้าหมายในชีวิตและเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาทักษะทางสังคม บทบาทของครอบครัวและผู้ปกครอง ทำได้โดยการอบรมสั่งสอนหรือการให้คำแนะนำโดยตรง เป็นแบบอย่างที่ดี และเปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเรียนรู้พัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะชีวิตตนเองในด้านอื่น ๆ บทบาทของครูและโรงเรียน ควรมีการจัดการเรียนการสอนปกติ สอนความรู้ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ รวมถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาทักษะทางสังคม บทบาทของเพื่อน สามารถทำได้โดยการที่เพื่อนเป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นแบบอย่าง แนะนำการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ บทบาทของปัจเจกแวดล้อมอื่น ๆ ทำได้โดย คนในสังคมและองค์กรต่าง ๆ สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมโดยตามบทบาทและหน้าที่ ตามความรับผิดชอบที่ตามขอบข่ายของตนเองที่จะสนับสนุนการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคม, ทักษะทางสังคม

Abstract

The purposes of this research were to; 1) study the social skills levels of Mathayomsuksa 6 students; 2) compare the social skills classified by personal factors of Mathayomsuksa 6 students; 3) study factors affecting social skills of Mathayomsuksa 6 students; and 4) find the guidelines for social skills' development of Mathayomsuksa 6 students under the Secondary Education Service Area Office 10 in Samut Songkhram Province. The samples of this research were 269 of Mathayomsuksa 6 students of academic year 2019 from 9 secondary schools in Samut Songkhram province. The samples were selected by simple random sampling. The samples of the key informants for finding out the guidelines for social skills' development used in this study were 11 experts and those who were related to social skills of Mathayomsuksa 6 students by using purposive selection. The instruments used in this research consisted of; 1) a questionnaire on social skills which its index of Item Objective Congruence (IOC) was at 1.00 and its reliability was at .947; and 2) guidelines for group discussion on social skills' development of Mathayomsuksa 6 students which its index of Item Objective Congruence (IOC) was at 1.00. The data were analyzed by means of frequency, percentage, arithmetic mean, Standard Deviation, T-test, analysis of One-way ANOVA, stepwise multiple regression, and content analysis.

The results of this study indicated that: 1) The social skills of Mathayomsuksa 6 students under the Secondary Education Service Area Office 10 in Samut Songkhram province were at the high level. 2) When comparing social skills as classified by personal factors of Mathayomsuksa 6 students, the students whose parents were different in terms of educational levels and careers would be different in terms of their social skills at significance level of .05. Regarding gender, grade point average, daily expense, parents' marital status, houses, and family income, it was found that the students had no difference in terms of social skills. 3) Regarding factors affecting social skills of Mathayomsuksa 6 students, it was found that internal factors, school factors, family factors and environment factors could be predicted about 65.40 percent of social skills of Mathayomsuksa 6 students. 4) Regarding guidelines for

social skills' development of Mathayomsuksa 6 students under the Secondary Education Service Area Office 10 in Samut Songkhram Province, the guidelines for developing social skills were based on the roles of people in all 5 communities consisted of students who should be satisfied with self-development and should set their life goals from their social skills' development. Family and parents were expected to directly educate, advise, be a role-model and allow students to learn for social development and other life skills. The schools and teachers were expected to manage both learning normal process and development of desired characteristics, reading skills, analytical thinking, including learner competencies together with organizing activities for enhancing social skills' development. Friends could be students' counselors and models in living and doing activities; while, the surrounding factors were people in the students' society who could help and support students to develop their social skills and responsibility in their society.

Keywords: Guidelines for Social Skills Development, Social Skills

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งความทันสมัย เป็นยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว สังคมโลกกลายเป็นสังคมเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงพัฒนาใด ๆ ที่เกิดขึ้นที่ใดที่หนึ่งจะก่อให้เกิดเป็นผลกระทบทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงยังพื้นที่อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ ทั้งกับตนเองและผู้อื่น การปรับตัว มีการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาและ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับทักษะที่ประชาชนจะต้องเป็นผู้ที่มี ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) และแผนการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อันเป็นพื้นฐานของบุคคลที่จะใช้ในการเรียนรู้และการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะสังคมจะช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวแสวงหาความรู้ใหม่ จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ทำให้บุคคลสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ทักษะทางสังคม จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคคลที่จะช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์และรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น (พรพรรณ มากบุญ, 2555) ทักษะทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต การมีทักษะทางสังคมที่มากพอ จะทำให้สามารถเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและมีผลลัพธ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น ถ้าสมาชิกในสังคมมีทักษะทางสังคมที่ดี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมก็จะดีด้วย อันจะทำให้สังคมมีความสุขสงบสุข (สุพล พยอมแย้ม, 2545) โดยเฉพาะในเด็ก และเยาวชนที่จะก้าวเข้าสู่การเผชิญโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ทักษะสังคมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ได้ฝึกฝนและเพิ่มพูนความสามารถในการปรับตัวแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัยรุ่น (Teenage) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่มีการก้าวผ่านจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ที่ต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงร่างกายทั้งภายนอกและภายในสภาพจิตใจและอารมณ์ที่วัยรุ่นมีลักษณะทางอารมณ์ ที่ไม่มั่นคง เปลี่ยนแปลงง่าย มีอารมณ์รุนแรงและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและทำอะไรตามอารมณ์ ด้านสังคมวัยรุ่น

มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมในทุก ๆ ด้าน ต้องการมีเสรีภาพทางความคิด การปรับตัว การคบเพื่อน และต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นตัวของตัวเอง ด้านสติปัญญา เป็นวัยที่สติปัญญามีการพัฒนาสูงสุด สามารถมีความคิดที่มีเหตุผล มีความจำดี ยากจะรู้ยากลงในสิ่งต่าง ๆ เมื่อไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ จะเกิดความเครียด ความวิตกกังวล ความขัดแย้งต่าง ๆ นำมาสู่การแก้ปัญหาอย่างผิดวิธี ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญสำหรับการเตรียมพร้อมของวัยรุ่นเพื่อเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะและบทบาทผู้ใหญ่ที่เหมาะสมต่อครอบครัว การทำงาน และสังคม ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญและส่งผลกระทบยาวต่อสุขภาพจิต การศึกษา และการปรับตัวของคนในสังคม (ชญานิษฐ์ สุระเสนา, 2559)

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดเป็นวัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงไปสู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต ประกอบกับการพิจารณานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะอยู่ในขั้นที่ 5 ความเป็นเอกลักษณ์ – ความสับสนใน ช่วงวัยรุ่นอายุ 12-18 ปี (พรณี ชูทัย, 2522) โดยในวัยนี้เด็กจะวิเคราะห์และรู้จักตนเองว่าเป็นอย่างไร มีเป้าหมายอะไร เพื่อสามารถพัฒนาทักษะของตนให้แสดงบทบาทอย่างเหมาะสม แต่ถ้าค้นหาตนเอง ไม่เจอก็จะไม่สามารถพัฒนาทักษะตนเองได้ ทำให้การแสดงออกต่าง ๆ ไม่เหมาะสมตามไปด้วย การพัฒนาทักษะทางสังคมจะต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมในทุก ๆ ด้านของการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านครอบครัว สังคม และเพื่อน การศึกษาที่เน้นเฉพาะความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวจึงยังไม่เพียงพอ แต่การศึกษาต้องเป็นกระบวนการที่พัฒนาคนให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพมีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม (นิสิต น้อมศาศน์, 2553) ในสถานการณ์โลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดนั้น โรงเรียนจึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนสำคัญ โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคนให้ไปสู่สังคมแห่งการทำงานจึงต้องมีการเตรียมการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (ศักดิ์ศรี มณีเดช, 2554) โรงเรียนจึงไม่ใช่สถานที่ที่จะพัฒนาเฉพาะด้านความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ต้องมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่มีวิสัยทัศน์ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่ออาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ปี พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มีการวางยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีเป้าหมายบางประการเพื่อพัฒนากำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และคนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นจนกลายเป็นเมืองที่มีการเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และได้มียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างยั่งยืน

เพื่อให้จังหวัดสมุทรสงครามเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดสมุทรสงคราม (สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2560) ทำให้การท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตและสร้างรายได้เป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวในปัจจุบันจะมีการพัฒนาและสร้างความเจริญมากมาย แต่การท่องเที่ยวก็นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นและรูปแบบอาชีพที่เปลี่ยนไป (ชรินทร์พรณ อະສິຕິຣັຕ໌, 2553) จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสมุทรสงคราม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้มีการรายงานสถานการณ์ปัญหาทางสังคมของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2560 กล่าวถึง สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน พบว่า สถานการณ์เด็กอายุแรกเกิด – 18 ปีบริบูรณ์ ในประเด็นสถานะความเป็นอยู่ของเด็ก พบว่า ส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวยากจน/ยากลำบาก เมื่อจำแนกตามพฤติกรรม พบว่าพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่สุดคือติดเกม รองลงมาคือ มั่วสุมและทำความรำคาญให้ชาวบ้าน และสถานการณ์เยาวชน อายุตั้งแต่ 18 – 25 ปี ในประเด็น สถานะความเป็นอยู่ของเยาวชน คือ อยู่กับครอบครัวยากจน/ยากลำบาก เมื่อจำแนกตามพฤติกรรมพบว่า ส่วนใหญ่มั่วสุมและทำความรำคาญให้ชาวบ้าน รองลงมาคือ ติดเกม และติดเหล้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม, 2561) ดังนั้นการจะสามารถดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีทักษะทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะในวัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง และการจะพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กในวัยดังกล่าวจะต้องมีความรู้เข้าใจพื้นฐานทักษะทางสังคม ความแตกต่างทางด้านทักษะทางสังคมและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับทักษะทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.4 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยแบบกรณีศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาทักษะทางสังคมและปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 899 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 269 คน โดยได้มาจาก กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสูตรของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบไปด้วย ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถามทักษะทางสังคมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ระดับทักษะทางสังคม และปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .947

3.3.2 แนวคำถามประกอบการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อประกอบการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบกว้าง ๆ เพื่อสอบถามความคิดเห็นในเรื่องที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

3.4 การเก็บข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทักษะทางสังคม เกี่ยวกับ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ระดับทักษะทางสังคม และปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 269 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบหลายขั้นตอน

3.4.2 การเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ประกอบการใช้แนวคำถามประกอบการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับทักษะทางสังคม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าลำดับ 1 คือ ด้านการแสดงพฤติกรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .56) ลำดับ 2 ด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .58) ลำดับ 3 คือ ด้านการปรับตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .58) ลำดับ 4 คือ ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .56) ลำดับ 5 คือ ด้านการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .59) ลำดับ 6 คือ ด้านการจัดการตนเองและภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .62) ลำดับสุดท้าย คือ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .63)

4.2 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาด้านเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อวัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา การอยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ต่างกัน มีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยภายในตนเอง (X_1) ปัจจัยจากโรงเรียน (X_3) ปัจจัยจากครอบครัว (X_2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (X_5) มีประสิทธิภาพในการทำนายทักษะทางสังคมได้ร้อยละ 65.40 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ .27876 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณมาตรฐาน พบว่า ปัจจัยจากโรงเรียน ($Beta = .284$) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รองลงมา คือ ปัจจัยภายในตนเอง ($Beta = .265$) ปัจจัยจากครอบครัว ($Beta = .243$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($Beta = .198$) ตามลำดับ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\text{รูปคะแนนดิบ } \hat{Y} = 1.077 + .216(X_1) + .185(X_3) + .177(X_2) + .153(X_5)$$

$$\text{รูปคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z} = .265Z_{X_1} + .284Z_{X_3} + .243Z_{X_2} + .198Z_{X_5}$$

4.4 แนวทางพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม สามารถทำได้โดยแต่ละภาคส่วนให้ความร่วมมือทำหน้าที่ที่ต่างกัน ดังนี้

4.4.1 บทบาทของนักเรียน หรือปัจจัยภายในตนเอง เด็กต้องมีความพึงพอใจในการพัฒนาตนเอง และเด็กต้องตั้งเป้าหมายในชีวิตและเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาทักษะทางสังคม

4.4.2 บทบาทของครอบครัวและผู้ปกครอง ทำได้โดยการอบรมสั่งสอนหรือการให้คำแนะนำโดยตรง เป็นแบบอย่างที่ดี และเปิดโอกาสให้เด็ก ได้ออกไปเรียนรู้พัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะชีวิตตนเองในด้านอื่น ๆ จากบุคคลภายนอก หรือจากกิจกรรมที่อยู่ในสังคม

4.4.3 บทบาทของครูและโรงเรียน สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนปกติ ในรายวิชาต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาความรู้ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิด วิเคราะห์ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาทักษะทางสังคม หรือพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิต ด้านอื่น ๆ

4.4.4 บทบาทของเพื่อน สามารถทำได้โดยการที่เพื่อนเป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นแบบอย่างแนะนำในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ดี เพื่อนที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของเพื่อนได้ จะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองมีทักษะทางสังคมที่ดี และรู้จักแสดงออกอย่างเหมาะสม เสริมแนวความคิดการเป็นเพื่อนที่ดี หรือเพื่อนเพื่อให้คำปรึกษา ซึ่งอาจจะอยู่ในกิจกรรมแนะแนวที่ให้ความรู้เรื่องบทบาทของเพื่อน การที่ได้มีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน รวมไปถึงการคบเพื่อนที่หลากหลายก็จะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมระหว่างกันได้

4.4.5 บทบาทปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ คนในสังคมสามารถช่วยการพัฒนาทักษะทางสังคมตามบทบาทและหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่ตามข้อบ่งชี้ของตนเอง โดยการปฏิบัติตนต้องแสดงออกต่อเด็กอย่างเหมาะสม ช่วยดูแลและให้คำแนะนำรวมถึงเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือ NGO สามารถจัดกิจกรรมหรือให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรม จัดโครงการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม หรือทักษะชีวิต หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการออกกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อควบคุมการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ที่จะทำให้เด็กเข้าใจผิด และมีค่านิยมที่ผิด ที่ทำให้ทักษะทางสังคมของเด็กด้อยลงไป

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 จากการวิจัย ทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะทางสังคมทุกด้าน ได้แก่ ด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ด้านการเผชิญปัญหา และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดการตนเองและภาวะผู้นำ ด้านการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านการปรับตัว อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของบุคลิกภาพตามแนวความคิดของอีริคสัน (พรหม ชูทัย, 2522) ขั้นที่ 5 ความเป็นเอกลักษณ์ – ความสับสนในบทบาท โดยในช่วงที่เด็กอายุ 12-18 ปี ถ้าเด็กหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ พอที่จะวิเคราะห์ตนเอง มีเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน แน่นนอน จะสามารถแสดงบทบาทได้อย่างถูกต้อง และแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่นที่ สาริศา จันทรอำพร (2558) ได้สรุปพัฒนาการของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม มีความคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญาส่งผลให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การใช้เหตุผล สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณ มากบุญ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กและเยาวชนมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของ ปิณญาพัฒน์ วรพันธ์ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า นักเรียนมีทักษะทางสังคมในทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ผู้ใหญ่ จึงมีการเปลี่ยนแปลงและมีความพร้อมทางด้านการร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา ต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมมีความรับผิดชอบในตนเอง ประกอบกับการได้รับปัจจัยสนับสนุนรอบด้าน ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนพัฒนาการของทักษะทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามจากการสอบถามความเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ในมุมมองของครูและผู้บริหารซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มิใช่ผู้ต่างจากนักเรียน ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ทักษะการแสวงหาข้อมูลข่าวสารว่าเด็กบางคน ยังขาดวิจารณญาณในการค้นหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่บุคคลมีวัยต่างกัน มีประสบการณ์และมองโลกในแง่ต่างกันไป จึงอาจทำให้มีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไปด้วย

5.2 เปรียบเทียบข้อมูลระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับ จำลอง สุริวงค์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา และมีรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน ตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่างกัน มีอาชีพที่ต่างกัน ทำให้ทัศนคติที่แตกต่างไป มีประสบการณ์ในการคิดเห็นถึงสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ทำให้การคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกันไป นำมาสู่การปลูกฝัง การสร้างเสริมประสบการณ์ การพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้กับเด็กต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มี เพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อวัน สถานภาพสมรสของบิดามารดาการอยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนต่างกันมีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณ มากบุญ (2555) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอายุ รายได้ครอบครัว พฤติกรรมการดื่มสุราของสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

ในการแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว จำนวนครั้งที่ถูกตำราวจับกุมมาดำเนินคดี ระยะเวลาที่ศาลพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาและ/หรือการฝึกอบรมวิชาชีพขณะอยู่ในศูนย์ฝึกอบรม พบว่ามีระดับทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากมาจากทักษะทางสังคมของนักเรียน ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย ทั้งจากตนเอง ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมได้ ถึงแม้ว่าเด็กจะมีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน แต่ก็ต้องได้รับการดูแลและการพัฒนาตามบริบทแวดล้อมอย่างเต็มศักยภาพ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษา ที่ได้มีการระบุไว้ในส่วนหนึ่งของ วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในประเด็นที่ว่า มุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ กล่าวคือ นักเรียนทุกคน สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะต่าง ๆ ได้เหมือนกัน ถึงแม้จะมี เพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อวัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา การอยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน

5.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยปัจจัยที่ศึกษาประกอบไปด้วย ปัจจัยภายในตนเอง ปัจจัยจากครอบครัว ปัจจัยจากโรงเรียน ปัจจัยจากเพื่อน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัจจัยภายในตนเอง (X_1) ปัจจัยจากโรงเรียน (X_3) ปัจจัยจากครอบครัว (X_2) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (X_5) มีประสิทธิภาพในการทำนายทักษะทางสังคม ได้ร้อยละ 65.40 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ .27876 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุมาตรฐาน พบว่า ปัจจัยจากโรงเรียน ($Beta = .284$) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยภายในตนเอง ($Beta = .265$) ปัจจัยจากครอบครัว ($Beta = .243$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($Beta = .198$) ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา ชัดติยวงษ์ และชนาธิป พรกุล (2559) ที่ทำการวิจัย การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษา ที่พบว่า องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน และตัวนักศึกษา มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษา การวิจัยของ ผ่องพรรณ ภาโว (2562) ได้ศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคม ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์และการเอื้ออำนวยในสังคม สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 48.6 การวิจัยของ ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และสิริพิมพ์ ชูปาน (2562) ได้ศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว สัมพันธภาพ ในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 52.40 การวิจัยของ นฤมล รัตนไพจิตร (2558) ได้ทำวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ตอนบนของ ประเทศไทยพบว่า ปัจจัยทางสังคมวิทยา เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อน การปฏิบัติตนทางศาสนาที่ตนนับถือ ความสัมพันธ์กับครู และความสัมพันธ์กับครอบครัว และปัจจัยทางจิตวิทยา คือ การเห็นคุณค่าในตนเองส่งผลโดยตรงต่อความสุขตามการรับรู้ของวัยรุ่น นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมวิทยาทุกตัวแปรร่วมกับ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เกรดเฉลี่ย ยังส่งผลทางอ้อมต่อความสุขโดยผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่เด็กมีการพัฒนาทักษะในทุกด้านเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ การใช้ชีวิตในสังคมกับคนรอบข้าง โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่ต้องพบปะกับผู้คนหลากหลายทำให้เด็กได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนเองโดยมีพื้นฐานความต้องการส่วนตัวเป็นที่ตั้ง และมีปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวสนับสนุนที่มีอิทธิพลต่อความคิด และการพัฒนาทักษะและการกระทำต่าง ๆ โดยปัจจัยจากโรงเรียน มาเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากเด็กนักเรียนวัยนี้ ใช้เวลาในการทำกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน และโรงเรียนมีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน อย่างเหมาะสมเต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ดังจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ได้มีการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ส่วนหนึ่งไว้ว่า เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต รองลงมา คือ ปัจจัยภายใน

ตนเอง เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการที่สามารถรู้และมีความเข้าใจในเป้าหมายและความต้องการของตนเอง ทำให้แสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม สามารถประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาเรียนรู้วิธีการที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง (เกษมสุข เกลียวศักดิ์, 2542) ปัจจัยจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน มีความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นอย่างมากถ้าครอบครัวมีการอบรมสั่งสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม จะทำให้เกิดทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต ดังที่ น้ำผึ้ง เลาบุตร (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการทางสังคมด้านครอบครัวไว้ว่า ลักษณะครอบครัวและบรรยากาศภายในครอบครัวมีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคมของเด็ก แนวทางการปฏิบัติในครอบครัวก็เป็นแนวทางของการพัฒนาการทางสังคม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่นักเรียนได้ใช้ชีวิตร่วมและส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นถ้าสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนพบเจอเหมาะสม จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้ ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2556) กล่าวถึงการพัฒนาทางบุคลิกภาพของวัยรุ่นไว้ว่า เด็กจะสนใจตนเองต้องมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การยอมรับ และเข้าใจบทบาทของตนในสังคม และในด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลรอบข้างมีบทบาทจะช่วยวัยรุ่นได้มาก สอดคล้องกับที่ น้ำผึ้ง เลาบุตร (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการทางสังคมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่ครอบครัวตั้งอยู่ว่ามีผลต่อพัฒนาการทางสังคม แต่จากการสนทนากลุ่ม ที่ได้สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยและแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน พบว่า ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเด็นปัจจัยที่น่าจะมีผลและสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมได้อีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยจากเพื่อนด้วย เพราะ เพื่อนเป็นบุคคลที่เด็กวัยรุ่นมีการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมาก และมีอิทธิพลซึ่งกันและกันมาก เมื่อเด็กมีปัญหา หรือต้องการที่ปรึกษา บางครั้งก็จะเข้าหาเพื่อนก่อนคนในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณ มากบุญ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี พบว่า อิทธิพลจากเพื่อน และปัจจัยภายในตนเองสามารถร่วมทำนายทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกได้ร้อยละ 38.0

5.4 แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมจากการศึกษาการถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยภายในตนเอง ปัจจัยจากโรงเรียน ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมสามารถร่วมทำนายทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากการสนทนากลุ่ม มีประเด็นเพิ่มเติมในเรื่องปัจจัยจากเพื่อนที่น่าจะส่งผลต่อทักษะทางสังคมเพิ่มเติม ดังนั้นแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนที่อยู่รอบตัวเด็ก โดยที่แต่ละบุคคลหรือภาคส่วนต่าง ๆ จะแสดงบทบาทที่ต่างกัน แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมตามบทบาทของบุคคลทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยตัวนักเรียนเองที่ต้องมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวที่ต้องคอยให้กำลังใจให้คำแนะนำและสนับสนุนโรงเรียนที่ต้องมีการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะทางสังคมทั้งในรายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนที่ต้องคอยดูแลและช่วยเหลือกัน รวมไปถึงบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในสังคม ที่ต้องร่วมกันพัฒนาตามบทบาทและความรับผิดชอบหลักของตนเอง ถ้าเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่ และปลูกฝังทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้ทักษะทางสังคมมีการพัฒนาต่อไป ทำให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับแนวคิดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่นอกจากจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนในเรื่องความรู้แล้ว ยังมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และสมรรถนะหลักของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยการจัดการหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่คาดหวังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชน ครอบครัวและบุคคล ต้องร่วมรับผิดชอบ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ยังมุ่งเน้นให้เด็กมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข แนวคิดของ

คันสนีย์ นาคะสนธิ์ (2545) ในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมที่อธิบายไว้ว่า ทักษะทางสังคมสามารถพัฒนาได้ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนได้รับรู้ เข้าใจและมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติได้แสดงออก มีการวางแผนและใช้เหตุผลในการทำงาน รวมทั้งมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปวินญาพัฒน์ วรพันธ์ (2561) พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระบวนการแก้ปัญหา ใช้การอภิปราย ใช้ตัวอย่างหรือกรณีศึกษาใช้เกมเป็นฐาน และการไปทัศนศึกษา 2) การจัดสภาพแวดล้อม ครูควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ การให้อิสระความคิดทางวิชาการ การเสริมแรงทางบวกและการสร้างความยุติธรรมในชั้นเรียน 3) สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นจับต้องและเคลื่อนย้ายโดยง่ายที่เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมทางสังคม เนื้อหาและวัยของผู้เรียน 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมควรวัดพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นหลัก เน้นการประเมินตามสภาพจริง และสอดคล้องกับ ศศิวิมล เกลียวทอง (2556) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้ง 8 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตมโนทัศน์ ลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับทักษะชีวิต ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 49.80 โดยค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตมโนทัศน์ ลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลทางบวกต่อทักษะชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลต่อทักษะชีวิต อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเด็กวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องมีการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคนรอบข้างเป็นอย่างมาก จึงมีการเรียนรู้กระบวนการคิดและแนวทางปฏิบัติจากการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมมีความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนทั้ง 5 กลุ่ม อันได้แก่ ตัวนักเรียนเอง ที่เด็กวัยนี้ต้องรู้จักตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต เพราะเด็กวัยนี้เตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ และมีวิจารณ์ญาณ ครอบครัวและผู้ปกครองเป็นกลุ่มคนที่ใกล้ชิด และมีส่วนในการดูแลนักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูและโรงเรียน เป็นทั้งที่ให้ความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลกับนักเรียน เป็นวัยเดียวกันมีความต้องการคล้าย ๆ กัน สามารถช่วยเหลือกันได้ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคม เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องพบเจอและมีปฏิสัมพันธ์ในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้ การจะส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนได้นั้น ทุกภาคส่วนที่กล่าวมาจึงสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนอย่างเหมาะสม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่ส่งผลมีหลายปัจจัย ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางสังคมจึงควรมีการกำหนดแนวทางโดยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะทางสังคม เพื่อให้การพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะด้านความฉลาดทางอารมณ์ที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย

6.1.2 การเก็บข้อมูลทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้ได้มุมมองเกี่ยวกับ

ทักษะทางสังคมจากนักเรียนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ถ้าหากจะพิจารณาระดับทักษะทางสังคมอย่างรอบด้าน อาจจะต้องศึกษาข้อมูลหรือความเห็นจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย

6.1.3 ควรมีการนำผลการวิจัย เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสงคราม ไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชน ในระดับชั้นต่าง ๆ และในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่มีองค์ประกอบย่อยหลายด้าน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาและการพัฒนาทักษะทางสังคมในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม หรือมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตต่อไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน

6.2.2 ทักษะทางสังคม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นกับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นการศึกษา หรือการหาแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคม จึงมีความจำเป็นที่จะขยายขอบเขตไปสู่ประชากรกลุ่มอื่น ๆ ในวัยที่ต่างออกไปเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมที่เกิดขึ้น และเพื่อให้เกิดแนวทางพัฒนาทักษะทางสังคมอื่น ๆ ต่อไป

6.2.3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคม อาจมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อทักษะทางสังคมเพิ่มเติม เพื่อนำมาสู่การพัฒนาทักษะทางสังคมต่อไป

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกษมสุข เกลียวศักดิ์. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับครู*. เอกสารประกอบการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ทักษิณ, สงขลา, ประเทศไทย.
- จำลอง สุริวงศ์. (2559). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ชญาธิษฐ์ สุระเสนา. (2559). *การให้คำปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
(ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ชรินทร์พรรณ อะสีตรัตน์. (2553). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชนกรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และสิริพิมพ์ ชูปาน. (2562). ปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารการพยาบาล
และการศึกษา*, 12(1), 72-87.
- นฤมล รัตนไพจิตร. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย
(ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- น้ำผึ้ง เลหาบุตร. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมโดยจัดประสบการณ์
เรียนรู้แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นิสิต น้อมศาสน์. (2553). *การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ที่เรียนรู้อุโมงค์สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
แบบโครงงานกับแบบร่วมมือ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,
พระนครศรีอยุธยา.

- ปวินญาพัฒน์ วรพันธ์. (2561). แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ผ่องพรรณ ภาโว. (2562). ปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ, 2(1), 208-218.
- พรพรรณ มากบุญ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- พรณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: วรุณการพิมพ์.
- วาสนา ชัดดีวงษ์ และชนาธิป พรกุล. (2559). การพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 8(1), 43-48.
- ศศิวิมล เกลียวทอง. (2556). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารวิชาการ Veridian E -Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 6(3), 443-460.
- ศักดิ์ศรี มณีเดช. (2554). ทักษะทางสังคมของนักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของศูนย์ส่งเสริมและฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือจังหวัดลำปาง (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- คันสนีย์ นาคะสนธิ์. (2545). การศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรม กรุงเทพมหานคร (ปริญาญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สาริศา จันทระอำพร. (2558). ภาพการณ์ปัจจุบันกับการเสริมสร้างการเรียนรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในวัยรุ่น (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สืบค้นจาก <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/Porrorbor2542.pdf>
- สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2560). แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2561-2564. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/INFOCENTER3/307/>
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม. (2561). รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสมุทรสงคราม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. สืบค้นจาก <http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/article/7951/1432-3.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: ฟริกหวานกราฟฟิค.
- สุรพล พยอมแย้ม. (2545). การเรียนรู้ทักษะทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (รายงานการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.